

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžaba. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefona 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefona 21-896 do 21-898. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefona 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 60-KB-S-2-367. — Mesčna naročnina 230 din.

FRANCOSKI URADNI ZASTOPNIK O ZAPLEMBI TOVORA NA »SLOVENIJI«

Neutemeljeni izgovori

Novinarji so ovrgli vse dokaze, s katerimi jim je postregel minister Barraduc, ki je skušal opravičiti francoski ukrep

PARIZ, 21. jan. (Tanjug). Uradni zastopnik Francije minister Barraduc je danes potrdil, da Francija ne misli zadovoljiti jugoslovanske zahteve po vrnitvi zaplenjenega tovora z ladje »Slovenija«. Na tiskovni konferenci v zunanem ministrstvu pa je Barraduc dejal, da vlada načelno nima pripomb proti zahtevi o povrnitvi škode jugoslovanskemu pomorskem podjetju. »Seveda« je dodal, »sklep o tem še ni bil sprejet, kajti konkretne zahteve še niso bile formulirane...«

Večidel nocojšnje tiskovne konference na Quai d'Orsayu je bil posvečen vprašanju »Slovenija«. Tuji novinarji, ki so hoteli vedeti, s čim francoska vlada opravičuje svoj postopek, so zasli uradnega zastopnika s številnimi vprašanji. Minister Barraduc je rekel, da ne želi razpravljati o pravnih vprašanjih, ki da mu niso znana in se je skliceval na lanski dekret vlade, s katerim so bile teritorialne vode v Alžiru razširjene zaradi carinske kontrole na 50 km. Več tujih dopisnikov je pripomnilo, da je bila ladja ustavljena 45 milj od obale, kar znaša več kot 75 kilometrov.

Nato so zastavili Barraducju številna vprašanja o »dokazih, o katerih trdijo, da jih ima francoska vlada, da je bilo orožje s »Slovenija« namenjeno alžirskim upornikom. S temi trditvami opravičuje ves današnji tisk postopek francoske vojsne mornarice, bulvarski list »France-Soir« pa piše celo, da »francoska vlada tudi fotografije računov neke češke tovarne na ime osvobodilnega gibanja. Minister Barraduc je izjavil, da vlada dokazuje, da pa jih ni videl in da sploh ne ve, če jih bodo objavili. Uradni zastopnik je na začetku svojih izjavjanj o celih zadevah opozoril na današnje poročilo uradne agencije AFP iz Rabata, da za uvoz ali tranzit orožja skozi pristanišče Casablanca ni bilo izdano nobeno dovoljenje. »To je zelo pomembno, je pripomnil, ker dokazuje tihotapski značaj transporta na ladji »Slovenija«. Vendar je minister Barraduc svojo trditev takoj umaknil, ko je dopisnik Tanjuga pripomnil, da je dobil danes po telefonu potrdilo jugoslovanske konzule v Casabanci, da so pristaniške oblasti že pred tremi tedni izdale dovoljenje za izkrcaanje orožja z ladje »Slovenija« v tem maroškem pristanišču. »Sicer pa to ni važno,« je rekel Barraduc in poudaril, da imajo »še druge dokaze o jugoslovanski pomoči alžirskim upornikom«. Ker so vsi jugoslovanski dopisniki vztrajali, naj precizira svojo izjavo, je Barraduc prebral besedilo skupnega sporočila objavljenega po nedavnem obisku zastopnikov KP Alžira v Beogradu, v katerem je govora o »simpatijah in podpori jugoslovanskih narodov osvobodilnemu gibanju v Alžiru.«

Odgovor iz Bonna

BONN, 21. jan. (Tanjug). V Bonnu so danes popoldne objavili besedilo pisma, ki ga je zahodnonemški kancler Adenauer poslal predsedniku sovjetske vlade Bulganinu v odgovor na njegovo pismo od decembra lani. Adenauer pripominja, da deloma odgovarja tudi na drugo pismo sovjetskega premiera z dne 8. januarja.

Adenauer je v splošnem — kar so tudi pričakovali — odgovoril negativno na vse predloge in se večkrat spustil celo v polemika pojasnjevanja posameznih točk Bulganinovega pisma. Vendar tak odgovor v Bonnu ni presenetil, kajti Adenauer je že pred enim tednom govoril v radiu in se izrazil odklonilno o sovjetskih predlogih. Adenauer odgovarja po točkah in pravi, da ni res, da bi bonnska vlada zavirala pogajanja o razorožitvi. Nasprotno, obtožuje kancler Sovjetsko zvezo, da je odklonila predloge, ki so bili sprejeti na Generalni skupščini OZN in da neče sodelovati v komisiji za razorožitve.

Adenauer opozarja, da se je Zvezna republika prostovoljno odpovedala atomskemu orožju in da podpira ameriški predlog za omejitve proizvodnje in zaloga atomskega orožja. Tu sodijo, da Adenauerjevo stališče ni jasno. O sovjetskih načrtih za razorožitve za brezatomsko cono, pravi Adenauer, da se mu zdi zelo važno, če se ne bi ukvarjali z delnim vprašanjem, kje bo danes ali jutri spravljeno atomsko orožje, temveč da se je treba lotiti bistvenega vprašanja, to je prepovedi izdelovanja takega orožja sploh. Sovjetski predlogi za združitve Nemčije s sporazumom med obema nemškima državama, so po Adenauerjevem mnenju docela neizvedljivi. Na koncu svojega odgovora pravi Adenauer, naj bi prenehali s pismi in se poslužili diplomatskih razgovorov, pri katerih bi lahko razčistili stališča. Politični krogi v Bonnu pravijo, da Adenauer v svojem odgovoru ni dal nič enega konstruktivnega predloga, ki bi pripomogel k boljšemu ozračju in zaupanju med Sovjetsko zvezo in Zahodno. Sodiijo celo, da je Adenauer še bolj določno in jasno poudaril, svoje negativno stališče do vprašanj, ki zanimajo svetovno javnost kot v govoru pred enim tednom, ki so ga v javnosti in v političnih krogih zelo ostro kritizirali.

njeno na ladji »Slovenija«, namenjeno alžirski osvobodilni armadi. Uradna francoska AFP je nocoj objavila sporočilo iz Rabata, v katerem je poudarjeno, da je zastopnik alžirskih upornikov »odločno zanikal trditev, da naj bi bila Osvobodilna fronta kupec orožja.«

Uvodnik v nemškem listu Bonn, 21. jan. (Tanjug). — »General Anzeiger« objavlja danes uvodnik, posvečen francoskemu postopku z jugoslovansko ladjo »Slovenija«. V uvodniku je rečeno, da je jugoslovanska ladja plula v Casablancu in poudarja, da je Maroko neodvisna država, ki ima pravico do lastne armade. Zaradi tega so, piše list, pravni razlogi za francoski postopek docela dvomljivi.

»Ne obtožujemo Jugoslavije, sodelovanja — je nato pripomnil uradni zastopnik — toda v tem konkretnem primeru se nam zdi, da na jugoslovanski strani ni bilo dovolj budnosti z ozirom na možnost, da orožje pride v roke upornikom.«

Novinarji so nato vprašali, zakaj Francija, če je že prej vedela za pošiljko, ni pravočasno opozorila jugoslovanske vlade na posledice, ali zakaj ni ukrenila potrebnih ukrepov za nadzorstvo nad orožjem po izkrcaanju v Maroku. »Vojasniški organom je bila zadeva videti na ta način bolj učinkovita in tega mnenja je tudi vlada,« je odgovoril minister Barraduc in izrazil prepričanje, da je »v korist obeh držav, če bo ta neprijetni incident likvidiran.«

»Vojasniški organom je bila zadeva videti na ta način bolj učinkovita in tega mnenja je tudi vlada,« je odgovoril minister Barraduc in izrazil prepričanje, da je »v korist obeh držav, če bo ta neprijetni incident likvidiran.«

»Vojasniški organom je bila zadeva videti na ta način bolj učinkovita in tega mnenja je tudi vlada,« je odgovoril minister Barraduc in izrazil prepričanje, da je »v korist obeh držav, če bo ta neprijetni incident likvidiran.«

»Vojasniški organom je bila zadeva videti na ta način bolj učinkovita in tega mnenja je tudi vlada,« je odgovoril minister Barraduc in izrazil prepričanje, da je »v korist obeh držav, če bo ta neprijetni incident likvidiran.«

NOBENITEV OBRAVNAVE ZA IZROČITEV ARTUKOVIČA

Dolga pot pravice

Vrhovno sodišče ZDA je ugodilo jugoslovanski pritožbi proti sklepu apelacijskega sodišča za Kalifornijo, ki je Artukoviča proglasilo za političnega krivca, da bi se tako izognili izročitvi tega vojnega zločinca Jugoslaviji

NEW YORK, 21. jan. (Tanjug). Po večeršnjem sklepu ameriškega vrhovnega sodišča je spor zaradi izročitve vojnega zločinca Andrije Artukoviča prešel v novo fazo. Zvezno okrajno sodišče v Los Angelesu bo kmalu moralo znova razpravljati o bistvu zahtev jugoslovanske vlade, ki jo zastopa generalni konzul v San Franciscu Branko Karadžole.

V jugoslovanski zahtevi se poudarja, da Artukovič ni noben politični krivec, temveč navaden zločinec, odgovoren za smrt milijona Srbov in Židov v fašističnih taboriščih in da ga je treba izročiti na podlagi konvencije med ZDA in Jugoslavijo. Do tega preokreta je prišlo, ko je vrhovno sodišče zavrnilo na pritožbo Jugoslovanske prejšnjega apelacijskega sodišča, po katerih konvencija za Artukoviča ne velja, ker je baje kot politični krivec dobil v ZDA leta 1948 pravico azila.

ZUNANJEPOLITIČNA DEBATA V FRANCOŠKI SKUPŠČINI Desnica v ofenzivi

PARIZ, 21. jan. (Tanjug). V francoski skupščini se je danes začela debata o zunanjih politikah, v kateri so doslej prevladovali mednarodni aspekti vojaškega spopada v Alžiru. V prisotnosti predsednika vlade Gaillarda in zunanjega ministra Pineauja, je spregovoril kot prvi poslanec desničarske kmečke stranke Manceau, ki je zahteval intervencijo francoskih sil v Tunisu in Maroku, ki naj bi prisilila ti dve neodvisni državi, da bi »upoštevali francoske koristi v Alžiru.«

Zastopnik kmečke stranke je tudi zahteval ustanovitev parlamentarne komisije, ki naj bi ugotovila »odgovornost tistih politikov, ki so zagovarjali ukinitve francoskega protektorata nad Tunisom in Marokom. V imenu degolistov je tudi poslanec Bronne izrazil mnenje, da je težavni položaj v Alžiru posledica francoskega umika iz Tunisa in Maroka. Bivši guverner Alžira in voditelj degolistov Jacques Soustelle je kritiziral »brezpogojno podporo Francije Dullesovi politiki« in poudaril, da vlada v Parizu »nikakor ne bi smela avtomatično podpirati stališča Združenih držav Amerike«. Soustelle je nezadovoljen, ker je »Francija takoj sprejela ameriško zahtevo po zgraditvi raketskih oporišč, čeprav bi v zameno za to lahko dobila trdno podporo zavaznikov za francosko politiko v Alžiru.«

Na koncu dopoldanske seje je komunistični poslanec Rueu protestiral, ker ameriška letala s atomskimi in vodikovimi bombami letajo nad Francijo. Zahteval je od vlade nastilo akcijo za sporazum o razorožitvi med velikimi silami in za začetek pogajanj v Alžiru.

Taki prizori so bili večeraj na ljubljanskih trolejbusnih postajah običajni. — Foto: Svabič

Sneg po vsej Sloveniji

Ljubljana, 21. jan. Končno je zapadel sneg, in to v dokajšnjih količinah. Od večeraj ponoči po vsej Sloveniji, Hrvaški in Bosni močno sneži. V mnogih krajih kopskega okraja je močna burja povzročila velike snežne zemetne in tako onemogočila redni promet. Popoldne je bilo v Ljubljani že okoli pol metra snega, v Novem mestu 45 centimetrov, na Gorenjskem pa še nekaj več. Večeraj so bile vse dan na terenu ekipe uprav za ceste, ki so čistile predvsem ceste prvega in drugega reda. Zaenkrat so neprevozne te-le ceste: Črni vrh-Col, Trenta-Bovec, Bovec-Predil, Jezersko-državna meja, Črna-Črnivec-Nova Štifta, Ljvold-Crnomelj in Senovo-Podsreda. Ostale ceste prvega in drugega reda so pluzene, Ključu temu pa se vsem vozačem svetuje uporabljanje snežnih verig. Prav tako je treba paziti pri srečavanju motornih vozil s snežnimi plugi, da ne bi prišlo do nesreče.

Vso zimo bodo ostale neprevozne ceste, ker jih ne bodo orali: Erika-Vrščič-Log v Trenti, Kalce-Hrušica, Log pod Mangartom-Predil, Ziri-Spodnja idrija, Podbrdo-Zalilog, Podlujbelj-Ljubelj-državna meja, Črna-Zavodnja, Draščič-Metlika in Zlatorog-Savica.

HUDE MOTNJE V PROMETU

Maribor, 21. jan. Po izredno toplem in sončnem vremenu je začelo sinoči v severni Sloveniji rahlo rosiiti, kmalu nato pa močno snežiti in sneži brez prestanka vs današnji dan. Težak južni sneg je polomil mnogo drevja, potrgal električno in telefonsko napeljavo, ustavil vse avtobusni promet in povzročil mnogo težav tudi v železniškem prometu. Vse ceste so zasnežene in je večina neprevozna za vsak promet. V Mariboru so davi obtačili vsi avtobusi v lokalnem prometu, ker ceste zlasti v predmestju še niso bile očistene. Ogromno škode je povzročil sneg na telefonskem in električnem omrežju. Na področju okrajne pošte v Mariboru so imeli davi pretgnanih 26 medkrajnih telefonskih linij. Se najbolj normalno se je razvijal železniški promet, čeprav so tudi železnice imele vrsto resnih težav. Vlaki so prihajali brez zamud. Le koroški vlak je prispel na mariborsko postajo z več kot dveurno zamudo. Tudi vlak proti Ptujju je odpeljal štiriideset minut kasneje, kar je bilo odvisno od zamud koroškega vlaka.

MOMA MARKOVIČ O OBISKU NA POLJSKEM

BEOGRAD, 21. jan. (Tanjug). Po 12-dnevem bivanju v Poljski se je vrnila v Beograd jugoslovanska delegacija za vprašanja dela in socialnega zavarovanja s predsednikom odbora za socialno politiko pri zveznem izvršnem svetu Momom Markovičem na čelu. V razgovoru s sodelavcem Tanjuga je vodja jugoslovanske delegacije Moma Markovič izjavil, da je jugoslovanska organizacija ob tej priložnosti vrnila obisk poljski delegaciji, ki je bila ob koncu septembra lani v Jugoslaviji, in da je sklenila konvencijo o sodelovanju na področju socialne politike ter konvencijo o socialnem zavarovanju med LR Poljsko in Jugoslavijo.

Sodelovanje s Poljsko

Sklenitev konvencije o socialnem zavarovanju

Jugoslovanska delegacija je obiskala Varšavo, Krakow, Zakopane, Wrocław, Gdansk in Gdinijo, kjer se je seznanila s problemom in izkušnjami Poljske na področju dela socialne in komunalne politike. Na delegacijo so napravili velik vtis prizadevanja poljskega naroda in delavskega razreda za okrepitev materialne moči države, dvig kulturne ravni in zboljšanje splošnega življenjskega standarda. Obisk v večjem številu podjetij je pokazal znatno razvito industrijo in pomembno gospodarsko podlago, na kateri gradi Poljska socializem. Konvenciji, podpisani med Poljsko in Jugoslavijo, urejata vrsto perečih problemov, ki zanjima obe državi. Konvenciji temeljita na načelih, ki bodo pripomogla na tem pomembnem področju k nadaljnjemu medsebojnemu seznanjenju, izkoriščanju obojestranskih izkušenj in napredku socialne politike v obeh državah. Zato pomeni podpis konvencij ob enem koristen prispevek k nadaljnjemu zbliznjanju naših držav ter razvijanju bratstva in prijateljstva, ki označujejata medsebojne odnose Poljske in Jugoslavije. Delegacija je med svojim obiskom videla velika prizadevanja poljskega ljudstva na čelu s Poljsko delavsko partijo pri graditvi socializma, prav tako pa je imela priliko spoznat izkušnje Poljske pri reševanju mnogostevnih in obsežnih problemov na področju socialne politike, zlasti glede plač in sistema nagradovanja. Prisrčni in prijateljski sprejem, ki jih je delegacija povsod doživela, tako pri delovnih kolektivih kakor organih ljudske oblasti, pričajo o iskrenem prijateljstvu, ki ga goji poljsko ljudstvo do jugoslovanskih narodov, kakor goji tudi jugoslovansko ljudstvo enaka čustva do poljskega naroda.

PRETEŽNO OBLAČNO, V NIZNINI TU IN TAM NEKEJ RNHIL PADAVIN. TEMPERATURE PONOČI MED -3 IN -9, V VIŠJIH LEGAH DO 12. DNEVNE TEMPERATURE OKOLI 0, V PRIMORJU DO + 5 STOPINJ C.

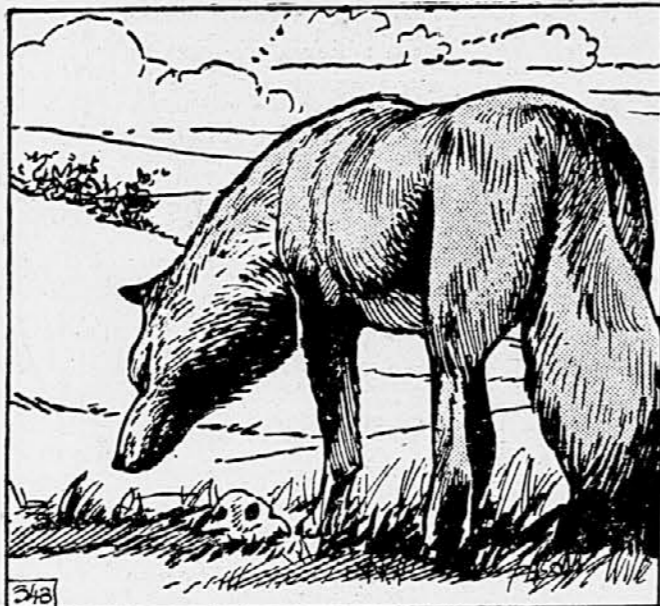
Snežne razmere ob 19. Ljubljana 60 cm, Planica 110 cm, Jezersko 70 cm, Celje 30, Murska Sobota 13, Novo mesto 45 cm, Postojna 28 cm, Ajdovščina 10 cm, Koper 3 cm, Kredarica 283 cm. Snežne razmere ob 7. Zjutraj: Tamar 150, Vrič 190, Erika 100, Kranjska Gora 90, Pokljuka 140, Mostrana 40, Podkoren 100, Dom pod Golico 80, Komna 240, Bohinj - Zlatorog 95, Padersheim dom v Gorjancih 60, Polzevo 2 centimetromv snega.

Verjetno ni edini ta pismoša, ki je zjutraj gazil sneg do kolena, da je lahko raznosil pošto in časopise. — Foto: Selhaus

J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTER

343. V prvih urah lakote se je spomnila slepa žival zajčka, ki sta ga s Kazanom prejšnji dan le na pol obrala. Pazljivo je iskala sled in končno prišla do ostan- kov. Toda na obrežje reke se je vrnila bolj lačna kot prej, saj so požrešne lisice pustile samo nekaj obgloda- nih kosti. Potem jo je lakote rešilo srečno naključje.

344. Ko je pila vodo, je zavohala rahel duh po svežem mesu. Iskala je z nosom in zadela ob veliko rečno školj- ko. Strla jo je med zobmi in se pokrepčala z vsebino. Pridno je iskala naprej in si tako potešila najhujšo la- koto. Neprestano, podnevi in ponoči je klicala Kazana. Tretjo noč se ji je zadelo, da je zaslislala rahel odziv.

345. Planila je pokonci. Poslušala je proti jugovzhodu, odkoder je prihajal glas, in pred slepimi očmi ji je vstala podoba njenega prvega doma. Sončne pečine. Vsta- lo je veliko hrepenenje po nekdanjih srečnih dneh in se pomešalo z vero, da bo na Sončni pečini znova našla Kazana. Tja se je napotila skozi noč, lakoto in nepo- zabni svet.

Napragu važnega odkritja

Nesteto ljudi je že umrlo za- radi opeklin, ker ni bilo mogoče nadomestiti poškodovane kože. Edino lastna koža in, v neka- terih primerih, koža bližnjih sorodnikov »prime« pri presa-

ditvi ali, kakor pravijo zdrav- niki, pri transplantaciji.

Zato je medicinske kroge ne- malo presenetila izjava Angle- ža Medawarja, da bo v kratkem mogoče presajati kožo po mili volji. Medawar je zelo mladim živalim, nekaterim celo preden so prišle na svet, vcepil celice tuje- ga telesa iste vrste. Ko so živali odrasle, je nadomestil

njihovo kožo s kožo druge ži- vali iste vrste in je ugotovil, da je le-ta »prijela«, kajti te- lo se je bilo navadilo na tuje ce- lice. In zakaj ne bi istega pos- kusili na človeku?

Zdravnika Billingham in Si- monsen pa sta odgovorila Me- dawarju in dokazala, da ima lahko vcepitev tujih celic usod- ne posledice: njune poskusne

miši so prihajale na svet de- formirane in so se slabo razvi- jale, piščanci pa so poginjali. Zdravnika sta razložila, da so tvorile tuje celice antitoksine, ki so škodovali »gostitelju«.

Treba bo torej najprej prepre- čiti tvorbo antitoksinov, potem pa ne bomo več slišali in brali, da je nekdo umrl zaradi ope- klin tretje stopnje.

Prva avtomatizirana lokomotiva

Moskovski »Zurnal za gospo- darstvo in industrijo« poroča, da so preizkusili prvo avtomatizirano lokomotivo. Avtomat za upravljanje je elektronski stroj, ki v trenutku registrira vse podatke o brzini, prevoženi poti, profilu poti itd. Stroj ra- zen tega nadzoruje in uravnava enakomernost gibanja lokomo- tive. Z uvedbo avtomatizirane lokomotive bodo prihranili na energiji 5 do 7 odstotkov, pro- met pa bodo pospešili za 15 do 20 odstotkov.

GENETIKA IN DDT

Ze leta 1947 so opazili odpor- nost raznih insektov nasproti DDT in mnogim drugim in- sekticidom kot so HCH, kloran, dieldrin itd. Spočetka dobimo pri uporabi insekticida odlične rezultate, toda druge generacije insektov postanejo odporne in ugodni rezultati padejo.

Amerikanec Brown se ukvarja z vprašanjem, zakaj postanejo insekti odporni proti strupu. Ugotovil je, da imajo muhe, ki so odporne proti DDT, nek encim, katerega ostale muhe nimajo. Ta snov, imenovana »DDT-dehidroklorinaza«, je v telesu insekta in naredi DDT

neškodljiv tako, da ga spreminj v nestrupeno spojino DDE.

Kako nastane protistrup? In- sekt »vakciniramo« z malimi do- zami DDT. Pri naslednjih generacijah je vedno manj in- sektov, ki jim strup škodi, ker so proti njemu zmeraj bolj od-porni. Ta proces odgovarja za- konu naravne selekcije, ki ga je postavil že Darwin. Insekti- cid deluje tukaj kot »selekcij- ski faktor«.

Najdaljši predor pri nas

Stiri leta že gradijo veliko hidroelektrarno »Gojak«. Med najtežjimi deli gradnje tega ve- likega objekta je bil predor, ki je dolg 9500 m in je najdaljši v naši državi.

Jerebice - morilke

Poleti leta 1911 so pridili lovci v Romuniji ob Donavi ve- lik lov na jerebice. Lov je bil bošast. Zaradi hude vročine so morali jerebice takoj porabiti, zato so lovci porabili pojedino. Jerebice so bile zelo okus- ne. Kmalu so se začeli na ude- leženih pojedine kazati znaki zastrupitve. Odkod? Po do- gih raziskavah je uspelo uganko razvozlati. Ljudje so se zastrupi- li z atropinom, ki je alkaloid v volčji češnji. Volčja češnja, ki zori avgusta, je za fazane in jerebice prava poslastica. Atro- pin je bil v mesu jerebice, za katere pa ni strupen. Zastrupi- tve gostov lovske pojedine so bile težke, vendar ne smrtne.

NA RAZSTAVI

— Kje neki je kupil tako krasno šunko?! —

Od vsepovsod

FRIEDRICHSHAFEN — Podjetje »Metallwerk Fried- richshafens« je začelo gra- diti čepelin, ki bo nekaj manjši od znamenite čepeli- na »Hindenburg«, ki je pred 20 leti zgorel blizu New Yorka. Dolžina nove- ga čepelina bo 48 m, pre- mer trupla pa 11 m. Rezer- voarji bodo lahko sprejeli 1400 kub. metrov vodika. Konstrukcija zračne ladje je povsem nova in ko bo čepelin gotov, bo služil za potniški promet v Evropi.

VOORSEEST — V bližini Nigerskega v Južni Afri- ki je iztiril potniški vlak. Trije ljudje so bili mrtvi, 12 pa ranjenih.

BOURGES — V Bourgesu v osrednji Franciji so iz- praznili celo ulico zaradi nevarnosti zastrupitve s plinom, ker je počil glavni cevovod. Trinajst ljudi so prepeljali v bolnišnico, dva človeka pa so našli mrtva v stanovanju. Plin, ki se je nabral v kletih, je preprečil strokovnjakom, da bi našli razpoke, skozi katere pušča plin. Razpoke bo težko najti tudi zaradi tega, ker je zemljišče v Bourgesu zelo porozno.

NEW YORK — V New Yorku so ujeli radijsko sporočilo, ki pravi, da se je neko letalo ameriške mornarice prisilno spustilo okrog 700 km južno od Brit- dovce postaje na Južnem te- čaju. Najbrž je letalo leto- lo proti Južnemu tečaju po hitarosti in admirala Dye- feka, voditelja ameriško- novozelandske ekspedije, ki je odšla na Južni tečaj, da bi pozdravila britanskega znanstvenika Fuchsa.

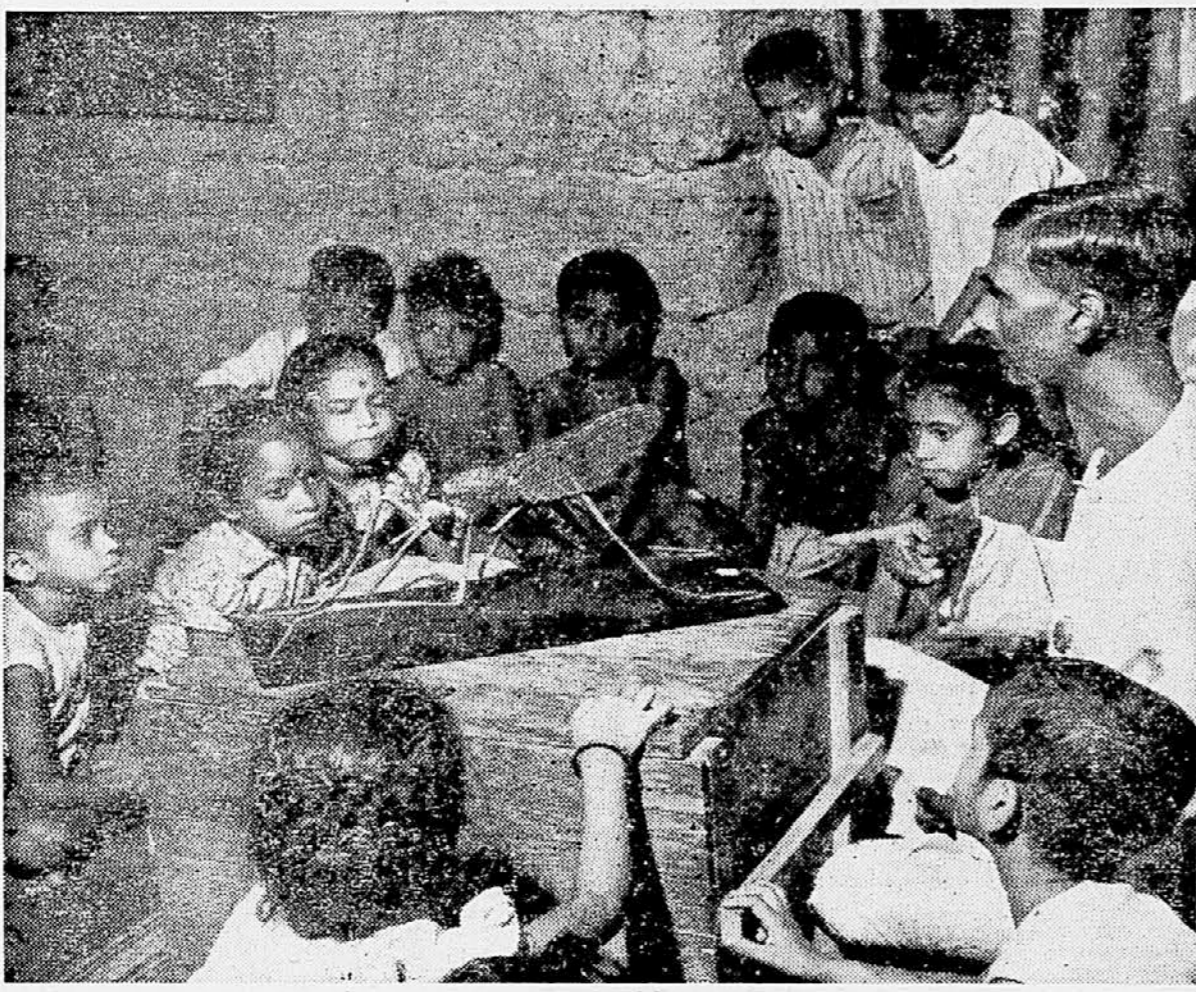
V sporu med Rusi, da je 5 članov posadke v ne- posredni nevarnosti. Letalo pripada verjetno ameriški ekspedicijski bazi na obali Rossovega morja.

MEXICO CITY — Mehiko je zajel mraz z nizkimi temperaturami, ki jih tam že več let niso zaznava- vali. Več ljudi je zaradi mraza zmrznilo. Poročila pravijo, da bo sneg padel tudi v Mexico Cityju, kar se ni zgodilo že 29 let.

Vse zveze med Mehiko in glavnimi pokrajinskimi mestni so zaradi slabega vremena prekinjene.

Drobne zanimivosti

- Velika ameriška tovarna raket je delila za reklamno ob- novem letu igle za kravate z modelom rakete. Oblasli so te prepovedane in uničene 2000 igel, ker so bile na las podob- ne najnovejši vojni raketi, ki je za javnost še tajna.
- Na zračni prog London - New York vozi potniško letalo angleške konstrukcije na tur- binski pogon. Polet traja 5 do 12 ur.
- Ameriška mornarica ustala novo metodo reševanja posadk iz ponesrečenih podmornic. Mornarji splezajo v platineno cev, nakar jih črpalke potisne proti površini, ne da bi ču- tili pritiska. Pri vaji so pre- šli v desetih minutah trideset mož.
- Najmanj šale nosita med do- mačo perutino gos in puri, in sicer 70 do 100 na leto. Še- ka purica iz Novih dvorov pri Varaždinu je gotovo svetovna rekordarka. V letu 1957 je zne- sila 220 jajc, posamezno jajce je tehtalo povprečno 81 g. Znesla je torej 17.80 kg jajc, 6,8 krat več kot tehta sama.

Tudi indijske otroke učijo v šolah o nevarnostih okuženja z različnimi insekti. Tako je učitelj neke šole v Singuru (Bengalija) sam izdelal model močno povečanega komarja in na njem razlaga otrokom, kako le-ta prenaša malarijo. — (Fotografija Združenih narodov)

Rekordna vrtanja pod zemljo

Ze leta 1938 so dosegli v Ka- liforniji pri iskanju petrolej- skih virov globino 4576 metrov. Šest let nato so v Texasu pove- šali rekord in zvrtili do globine

4687 metrov. Na koncu leta 1950 pa je Ohio Oil Co. v Paloma- feldu v Kaliforniji dosegla 6548 metrov. Toda tudi ta rekord so potolkli z vrtno 6615 metrov v delti Mississippija, ki jo pa na- meravajo nadaljevati do globine 6850 metrov, ker upajo, da bodo tam našli nafto. Nafto črpajo danes že iz globin okrog 6000 metrov.

V Črnogorskem ležišču nafte Buljarici pri Petrovcu na moru so pred nedavnim zvrtili 4445

metrov globoko vrtno. S tem so črnogorski iskanci nafte po- stavili evropski rekord. Priča- kujejo, da se bo kmalu pojavila nafta in nadaljujejo delo z naj- modernejšo vrtno garnituro »Tornado«, ki dela dan in noč, a poganja jo šest velikih dise- lovih motorjev.

Knez Miloš in ženska pričeska

Včasih so nosile žene v Srbiji tako toge frizure, da niso moge obratiti glave, marveč so se morale cele obračati, če so ho- tele pogledati v stran. Česale so se le enkrat v mesecu, kadar so obnovljale pričesko. Zaradi tega se jim je nabralo na glavi toliko nesnage, da so često dobile kož- ne bolezni. Mnogim ženam so že pri tridesetih letih izpadli lasje. Zato je knez Miloš, ki je

z radikalnimi reformami vpli- val na način narodnega življe- nja, izdal odredbo, s katero je prepovedal take pričeske. Žene so bile ogorčene in tudi moške so protestirali proti takšni od- katurji. Vendar je oblast strogo kaznovala vsako prekršnico. Ko so čez čas ljudje uvideli, da je knezova prepoved imela kor- istne posledice, so stiranje javno hvalili.

Kaj je takrat mislila? Kako dolgo je morala trpeti? In kakšne muke je morala pretrpeti v tistih zadnjih trenutkih? Zdelo se mu je, da je vsaka presegala njene moči. Bila je močna in vedel je, da je znala biti pogumna, toda hkrati je vedel, da niti moč duha niti pogum ne varujejo pred trpljenjem in ne lajšata usmiljeno muk samotnega in človekovo dostojanstvo ponižujočega umiranja. Z ženino smrtjo se je bil že pomiril. Saj ni vedel od danes, da človek ne more opreti življenja niti na najbližje in najdražje ljudi. Ena ura, en sam trenutek more iz ljubljene žene, iz najbližjega prijatelja napraviti le še pre- teklost, ki nikoli ne more ostati ista. Njena usoda se spreminja in preoblikuje obenem z našo usodo. Kako bi tedaj mogli od nje zahtevati, da bi v svoji giblivi globini ohranila nedotak- njeni ogenj čustev, nespremenjeno bitje srca, neskaljeno moč želja? Človek ne more živeti, če z neko hladno ravnodušnostjo ne gre mimo smrti. Rajnikom ni treba darovati preveč čustev in misli. Ne potrebujejo jih. Ničesar ne potrebujejo. Ni jih več. So samo živi.

A mislil je na svojo ženo, kakor da je živa. To je bilo najtežje in tega ni mogel premagati. Do zdaj ni ničesar vedel o tem, kako je umirala. Izmed veliko žensk iz taborišča v Ravensbrücku, ki jih je bil doslej srečal, mu je samo ena vedela nekaj povedati o Mariji. Zadnjikrat jo je videla jeseni štirinštiridesetega leta, ko se je vracala v barake s kovanja krompirja; bila je že bolna, kajti podpirali sta jo dve tova- rišici. Kolikokrat si je zaman skušal predočiti to neznano in mučno sliko! Bil si je na jasnem, da ta Marija, ki se je vracala s kovanja krompirja, ni bila več ista, katere obraz in postavo je hranil v spominu. Potem je bilo vse sama tema. Blodil je po njej, tipaje in z brezmočno trmoglavostjo, si zamišljal umiranje do smrti trpinčenih žen, umiranje tistih, ki so jih segnali v plinske celice, pa dolgo umiranje med mučenjem, ki

so ga nazadnje končali s smrtonosnim vbrizgom ali z navadnim udarcem... Kako je umirala Marija? Dokler ni sam spoznal najhujše bede življenja, je mislil, da je premagati grozo pred smrtjo ravno tisto, kar človek najtežje doseže v odnosu do najbližjih. To težavo je premagal. Videl je preveč smrti. Kaj hočete? Je življenje, a je tudi konec življenja. Eni odhajajo, drugi prihajajo. Boležina, ki izvira iz hrepenenja za nekom, ki ga ni več, obup zaradi nenadne osamljenosti — ne, to ni tisto, to nikakor ni tisto! Objokujoč rajnike — koga vendar najpogosteje objokujejo živi, ako ne sebe? To ni važno. Naj jokajo nad seboj tisti, ki ne morejo drugače. Nazadnje pa je vsako trpljenje važno. Lahko ga je spoštovati. Celu razumeti. Toda kaj pomenijo vse muke živih spričo tistih zadnjih tren- utkov človeka, ki mu je vzeto vsako upanje, a dodeljena — edinoje bridkost, beda telesa, krutost in zaničevanje?

Cestokrat, ko ni mogel zaspati, je govoril sam s seboj: Marija, moja edina, glej, ostal sem živ, in za mnoge ljudi, ki jih srečujem, lahko kaj naredim, ako me za to prosijo. Včasih morem več, včasih manj. Samo zate edino nisem mogel ničesar storiti tedaj, ko si najbolj potrebovala pomoči. S kakšnim mirom bi mislil nate, ko bi mogel vedeti, da je bil takrat, ko si umirala, ob tebi vsaj en človek, čigar srce je sočutno bilo, in si ti za to vedela...

Sedel je na posteljo in si z rokami podprl glavo. Čelo je imel na sencih nekoliko vlažno. »Se je strah v meni,« — je pomislil. Moral se je prisiliti, da je premagal utrujenost in vstal. Prižgal je luč.

Soba je bila precej obširna, obložena je bila s ceneno in kričečo tapeto, po tleh je bila razgrnjena oguljena preproga, na sredi pa je stala okrogla miza, pokrita z zelenim plišastim prtom. Ob eni steni je stala kovinska postelja, ravno postlana,

toda z nekoliko zmečkano posteljnino, ob drugi — zveznjena otomana in omara, v kotu pa starosvetško ogledalo.

Nekaj časa je stal neodločen sredi tega tujega in ravnodušnega okolja. Visoko ogledalo v ozadju sobe je odbijalo njegovo veliko in težko postavo z upognjenim hrbtom in z dolgimi rokami, ki so mu zdajle visele nerodno kakor pri gibljivi lutki.

Tisti hip se je v vratih sosednje sobe obrnil ključ in nekdo je vstopil. Stikalo je kratko tresnilo. Potem so začeli prihajati skozi tanko steno slabo pridušeni glasovi človeka, ki se je sukal po sobi. V nekem trenutku je zašumela voda v umival- niku in med pljuskanjem umivanih rok se je pomešal naprev priljubljene pesmice »Srce v nahrbtniku«, ki ga je zvižgal možki.

Szczuka je pogledal na uro. Poldruga ur, ki jo je še imel na razpolago do napovedanega banketa v »Monopolu«, se mu je zdela dobršna doba. Ni se čutil toliko pri moči, da bi ta čas prebil sam. Odločil se je, da pojde k Staniewiczzevi. Vedel je, da ji pisma ne bo nikoli napisal, pa vendar se je spodobilo, da jo obvesti o Marijini smrti. Potem ko se je odločil, mu je odleglo. Oblekel si je plašč, dal na glavo klobuk in vzel palico. Sosed je hodeč po sobi dalje požvižgaval svojo pesmico.

Trenutek nato je bil Szczuka že na ulici. Bilo je soparno in od vzhoda so se zbirali temni oblaki. Kazalo je, da se bliža nevihta.

Staniewiczzeva je stanovala v eni izmed prečnih ulic Drevoreda tretjega maja, nedaleč od Kósciuszkovega parka. Szczuka je slabo poznal Ostrowiec, zato je moral nekoga od mimogredočih vprašati za pot. Ni bilo daleč. Ko je bil že blizu Drevoreda tretjega maja, je opazil na vogalu majhen bar. Vstopil je in ob točilni mizi stoje popil dva velika kozarčka žganja.